

Република Србија
ОСНОВНИ СУД У СУБОТИЦИ
Посл. бр. Су I-1 број 11/26
Датум: 25.3.2026. год.
Суботица

На основу члана 14. став 4. Закона о заштити узбуњивача („Службени гласник РС”, бр. 128/2014, даље: Закон) и чл. 3. Правилника о поступку унутрашњег узбуњивања у Основном суду у Суботици (даље: Правилник Суда), Основни суд у Суботици доставља запосленом, односно радно ангажованом лицу: _____ (име и презиме)

ОБАВЕШТЕЊЕ о правима радно ангажованих лица у поступку узбуњивања

I ОСНОВНИ ПОЈМОВИ И ВРСТЕ УЗБУЊИВАЊА

Узбуњивање је откривање информација о кршењу прописа, кршењу људских права, вршењу јавног овлашћења противно сврси због које је поверено, опасности по живот, јавно здравље, безбедност, животну средину, као и ради спречавања штете великих размера.

Узбуњивач је физичко лице које је у радном односу код послодавца, или је ангажовано код послодавца ван радног односа, по основу волонтирања, вршења функције, или обавља други фактички рад за послодавца и које изврши узбуњивање у вези са својим радним ангажовањем, поступком запошљавања, коришћењем услуга државних и других органа, носилаца јавних овлашћења или јавних служби, пословном сарадњом и правом власништва на привредном друштву.

Узбуњивање може бити унутрашње, спољашње или узбуњивање јавности.

Унутрашње узбуњивање је када узбуњивач поднесе информацију која садржи податке о: кршењу прописа, кршењу људских права, вршењу јавног овлашћења противно сврси због које је поверено, опасности по живот, јавно здравља, безбедности, животне средине и податке ради спречавања штете великих размера. Информација може да садржи потпис узбуњивача и његове податке, а може да буде и анонимна.

Спољашње узбуњивање је откривање информације овлашћеном органу.

Узбуњивање јавности је откривање информације средствима јавног информисања, путем интернета, на јавним скуповима или на други начин којим се обавештење може учинити доступним јавности.

II ОБАВЕЗЕ ПОСЛОДАВЦА

Послодавац има следеће обавезе, да:

- у оквиру својих овлашћења, предузме мере ради отклањања утврђених неправилности у вези са информацијом;
- у оквиру својих овлашћења, заштити узбуњивача од штетне радње, као и да предузме неопходне мере ради обустављања штетне радње и отклањања последица штетне радње;
- не сме предузимати мере у циљу откривања идентитета анонимног узбуњивача;
- свим радно ангажованим лицима достави писмено обавештење о правима из овог закона;
- одреди лице овлашћено за пријем информације и вођење поступка у вези са узбуњивањем (даље: овлашћено лице);
- општим актом уреди поступак унутрашњег узбуњивања.

III ЗАШТИТА И ПРАВА УЗБУЊИВАЧА И ДРУГИХ ЛИЦА

Забрањено је спречавање узбуњивања као и предузимање штетне радње према узбуњивачу и другим лицима. Штетна радња је свако чињење или нечињење у вези са узбуњивањем којим се узбуњивачу или лицу које има право на заштиту као узбуњивач угрожава или повређује право, односно којим се та лица стављају у неповољнији положај.

Лица која имају право на заштиту су:

1. Узбуњивач има право на заштиту ако:
 - изврши узбуњивање код послодавца, овлашћеног органа или јавности на начин прописан законом;
 - открије информацију у року од једне године од дана сазнања за извршену радњу због које врши узбуњивање, а најкасније у року од десет година од дана извршења те радње;
 - би у тренутку узбуњивања, на основу расположивих података, у истинитост информације поверовало лице са просечним знањем и искуством као и узбуњивач.
2. Повезано лице има право на заштиту као узбуњивач ако учини вероватним да је према њему предузета штетна радња због повезаности са узбуњивачем.
3. Лице које учини вероватним да је према њему предузета штетна радња има право на заштиту као узбуњивач, ако је лице које је предузело штетну радњу, погрешно сматрало да је то лице узбуњивач, односно повезано лице.
4. Лице које је у вршењу службене дужности доставило информацију има право на заштиту као узбуњивач, ако учини вероватним да је према њему предузета штетна радња због достављања информације.
5. Лице које тражи податке у вези са информацијом, има право на заштиту као узбуњивач, ако учини вероватним да је према њему предузета штетна радња због тражења тих података.

Заштита података о личности узбуњивача

Овлашћено лице дужно је да штити податке о личности узбуњивача, осим ако се узбуњивач не сагласи са откривањем тих података. Свако лице које сазна овакве податке, дужно је да штити те податке.

Овлашћено лице дужно је да приликом пријема информације, обавести узбуњивача да његов идентитет може бити откривен надлежном органу, ако без откривања идентитета узбуњивача не би било могуће поступање тог органа, као и да га обавести о мерама заштите учесника у кривичном поступку.

Ако је у току поступка неопходно да се открије идентитет узбуњивача, овлашћено лице дужно је да о томе, пре откривања идентитета, обавести узбуњивача. Ови подаци не смеју се саопштити лицу на које се указује у информацији, ако посебним законом није другачије прописано.

Забрана стављања узбуњивача у неповољнији положај

У поступку унутрашњег узбуњивања послодавац не сме чињењем или нечињењем да стави узбуњивача у неповољнији положај у вези са узбуњивањем, а нарочито ако се неповољнији положај односи на: запошљавање; стицање својства приправника или волонтера; рад ван радног односа; образовање, оспособљавање или стручно усавршавање; напредовање на послу, оцењивање, стицање или губитак звања; дисциплинске мере и казне; услове рада; престанак радног односа; зараду и друге накнаде из радног односа; учешће у добити послодавца; исплату награде и отпремнине; распоређивање или премештај на друго радно место; непредузимање мера ради заштите због узнемиравања од стране других лица; упућивање на обавезне здравствене прегледе или упућивање на прегледе ради оцене радне способности.

Право на накнаду штете и на судску заштиту због узбуњивања

У случајевима наношења штете због узбуњивања, узбуњивач има право на накнаду штете, у складу са законом који уређује облигационе односе.

Узбуњивач има право на судску заштиту, која се остварује подношењем тужбе за заштиту у вези са узбуњивањем надлежном суду, у року од шест месеци од дана сазнања за предузету штетну радњу, односно три године од дана када је штетна радња предузета.

IV ПОСТУПАК УЗБУЊИВАЊА АКО СУ У ИНФОРМАЦИЈИ САДРЖАНИ ТАЈНИ ПОДАЦИ

Ако су у информацији садржани тајни подаци, узбуњивач је дужан да се прво обрати овлашћеном лицу, а ако се информација односи на овлашћено лице, информација се подноси председнику Суда. У случају да се информација односи на председника Суда, информација се подноси овлашћеном органу.

У случају да председник Суда није у року од 15 дана поступио по информацији у којој су садржани тајни подаци, односно ако није одговорио или није предузео одговарајуће мере из своје надлежности, узбуњивач се може обратити овлашћеном органу.

Ако су у информацији садржани тајни подаци, узбуњивач не може узбунити јавност, ако законом није другачије одређено.

Ако су у информацији садржани тајни подаци, узбуњивач и друга лица су дужни да се придржавају општих и посебних мера заштите тајних података прописаних законом који уређује тајност података.

V ЗАБРАНА ЗЛОУПОТРЕБЕ УЗБУЊИВАЊА

Забрањена је злоупотреба узбуњивања.

Злоупотребу узбуњивања врши лице које:

1. достави информацију за коју је знало да није истинита;
2. поред захтева за поступање у вези са информацијом којом се врши узбуњивање - тражи противправну корист.

VI ОПШТЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О ПРОПИСИМА И ОВЛАШЋЕНОМ ЛИЦУ

Одлуком председника Основног суда у Суботици СуI-1 број 11/26 од 24.3.2026. године, као овлашћено лице за пријем информације и вођење поступка у вези са узбуњивањем одређена је Ведрана Комазец, секретар суда, број телефона: 024-529-043, канцеларија број 114/1 у згради суда на адреси Сенћански пут бр. 1 у Суботици, адреса електронске поште: vedrana.komazec@su.os.sud.rs.

Закон о заштити узбуњивача објављен је у Службеном гласнику РС, бр. 128/2014, ступио је на снагу 04.12.2014. године, а почео је да се примењује 05.6.2015. године.

Правилник о поступку унутрашњег узбуњивања у Основном суду у Суботици Су I-1 број 21/21 од 15.6.2022. године, ступио је на снагу 16.6.2022. године и доступан је на мрежи за запослене ткз. 3, у фолдеру под називом Узбуњивање.

ПРЕДСЕДНИК СУДА

ДАНИЈЕЛ КОВАЧ

(запослени-радно анагажовано лице, датум пријема)